

อพยพจากเมืองหลวง (กรุงเทพฯ) ออกไป
ต่างจังหวัดกัน เพราะจุดที่ถูกทิ้งระเบิดจะ
เป็นเมืองหลวง คนที่อยู่มักจะยากจนและไม่
รู้จะหนีไปไหนเป็นส่วนใหญ่ ทำให้อาหาร
เลี้ยงพระ สามเณร, คนในวัดขาดแคลน จึง
แก้ปัญหา ด้วยการปลูกต้นมะละกอรอบวัด
อาหารมื้อเช้าที่มีอยู่ทุกวัน คือ ข้าวต้ม กับ
มะละกอดิบดองเค็ม และได้หุ้ย (บางที
เรียกว่า จิ้นแดงบุกในสมัยนั้น) เป็นปีๆ
มะละกอที่ต้องใช้ทุกส่วน คือ ลูก, ลำต้น,
ก้านใบ, จนถึงราก พอสงครามเลิกมีผู้แอบ
ตัดฟันต้นมะละกอทั้งหมด เพราะกลัวว่า
คุณยายท้วม (หัวหน้าแม่ชี ที่ดูแลอาหารพระ
ทั้งหมด) จะทำเลี้ยงทั้งวัดต่อไปอีก

สูตรมะละกอดอง

(คุณแม่ท้วม หุตานุกรม วัดปากน้ำ)

เอามะละกอดิบมาปอกเปลือกออก
ให้หมด แล้วล้างน้ำให้สะอาด หั่นเป็นชิ้น
เล็กๆ สีเหลืยมลูกเต๋าล้างเอาไปตากแดดพอ

เหี่ยว เอามาคลึงกับเกลือปนบนไม้กระดาน
จนเข้าเนื้อดีแล้วทิ้งไว้ให้น้ำตกลึกครู่ ต้ม
น้ำปลากับน้ำตาล ขมิรสดูออกรสเค็มหวาน
นิดๆ ตามชอบแล้วทิ้งไว้ให้เย็น จึงเอา
มะละกอใส่ลงไป เก็บไว้ประมาณ ๑ คืน นำ
มารับประทานได้

“ ห นึ่ง ไม่ มี ส อ ง ”

การปฏิบัติธรรมในโรงงานทำวิชา มี
ต่อเนื่องตลอด ๒๔ ชั่วโมง เป็นงานทางจิตที่
หนัก หนักกว่าการใช้แรงงานทางกายมาก
เพราะต้องใช้ความอดทน การข่มใจ เสีย
สละต่ออารมณ์ที่จะเข้ามารบกวน และต้อง
มุ่งมั่นอย่างทุ่มเทชีวิตจิตใจทั้งหมด

คุณยายบอกว่า

“หลวงพ่อดิเรกปากน้ำว่า ‘ลูกจันทร์นี่
เป็นหนึ่งในไม่มีสอง’ ตอนแรกยายไม่เข้าใจ มา

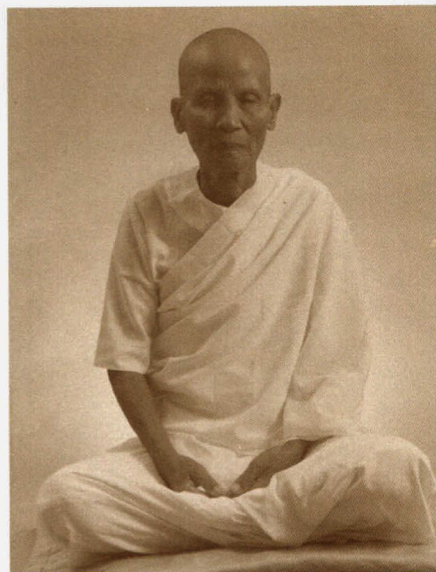
คิดได้เข้าใจทีหลัง หมายความว่า ถ้าเอาก็
เอาจริง ๆ ถ้าไม่เอาก็ไม่ ไม่ก็คือไม่ มันจะไม่
อยู่ตลอด ถ้าเอาก็ต้องทำให้ได้ ให้สำเร็จ”
(๒๕๒๖)

คุณยายเล่าว่า

“ยายเป็นคนจริง ทำอะไรทำจริง เป็น
คนเด็ดขาด ยายสุขบอกว่าย ‘พอเอ็งว่าไปแล้ว
ทำอะไรๆ เอ็งก็ไม่อยู่นั่นแหละ’ อาจารย์
ของยายดูยายออกทั้งสองคน คนอื่นดูยายไม่
ออกกัน”

พระเดชพระคุณ พระราชภาวนาวิสุทธิ
(หลวงพ่อรัญมขโย) ได้กล่าวถึงคุณยายว่า

“ภายใต้ร่มบารมีหลวงพ่อดปากน้ำ
คุณยายอุทิศชีวิตศึกษาวิชาธรรมกาย มี
ข้อวัตรปฏิบัติ ความบริสุทธิ์ บริบูรณ์เต็มที
ได้รับคำชมจากหลวงพ่อดปากน้ำว่า ‘เป็น
หนึ่งไม่มีสอง’ ท่านได้รักษาคำยืนยันนี้มา
ตลอด ด้วยใจปกติ ไม่ลึงโลดใจ ตรวจตรา
ดูตัวเอง ทำสิ่งนั้นให้สมบูรณ์ ไม่สนใจเรื่อง

คุณยายอาจารย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

ปลีกย่อย สนใจเป้าหมาย ไปปราบกิเลสสู่
ที่สุดแห่งธรรม ท่านทำต่อเนื่องมาตลอด”

“ความปรารถนาที่จะตามหาพ่อ
ความปรารถนาที่จะทำความดี คุณยายท่าน
มีอย่างแรงกล้านั่นคง การจะทำความดี
ไม่ได้ทำเพียงวันเดียว ความดีของบางคน
มีช่วงเวลาสั้น แต่คุณยายทำความดีจน

กว่าจะชนะใจทุกคน คุณยายยอม ยอมทำ
ตน จนกว่าเขาจะยอมรับในคุณงามความ
ดีของท่าน เอาชีวิต จิตใจ เกียรติยศ เกียรติ
ศักดิ์ ยอมอดทนเพื่อให้เขายอมรับ”

“ทุกช่วงชีวิตของคุณยาย งดงาม
เยี่ยมยอด

งดงามทุกช่วงชีวิต

งามดุจดวงอาทิตย์ตั้งแต่อรุณทัย
จนถึงสนธยา

เป็นต้นบุญ ต้นแบบ ในสิ่งที่ดีงาม

ไม่ยินดีในลาภ ยศ สรรเสริญ คน
สัตว์ สิ่งของ

กายนวลสว้างใส ด้วยรัศมีแห่งธรรม
ดวงตาสุกใสสว่าง

มีประกายแห่งความรู้แจ้งที่เจิดจ้า

มีร่างกายเป็นฐานทัพของพระธรรมกาย
ที่ผ่านกายตลอดเวลา ดุจพระเจดีย์เคลื่อนที่
มีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข ในกลางธรรมกาย
อเนกอนันต์จะนับประมาณมิได้”(ม.ค. ๒๕๔๓)

“อ่อนน้อม แต่ไม่อ่อนแอ”

แม้จะเป็น ผู้มีความเชี่ยวชาญในการ
ปฏิบัติธรรม คุณยายมีอุปนิสัยอ่อนน้อม
ถ่อมตนเสมอ ไม่เคยแสดงตนโอ้อวด

มีอยู่ครั้งหนึ่ง เมื่อสงครามโลกเลิกแล้ว
คุณยายได้รับอนุญาตจากหลวงพ่อดปากน้ำ
ให้ออกไปเผยแผ่ธรรมะ ร่วมกับคุณยาย
ทองสุขบ้างเป็นครั้งคราว บางครั้งก็ให้ไป
ตามลำพัง วันหนึ่งคุณยายท่านได้กรุณาสอน
ธรรมะให้พวกเราฟัง ดังนี้

“คนที่ยายใช้งานแล้ว พอได้ทำงาน
ทำไปๆ ตอนหลังก็มีฤทธิ์ แสดงฤทธิ์กับยาย
พวกนี้ใช้งานแล้วมีฤทธิ์ แล้วเอาฤทธิ์มาแสดง
กับคนโน้นคนนี้ อย่างนี้ใช้ไม่ได้ ออกฤทธิ์
จนลืมหืมตา ดูแต่ยายไม่เคยไปแสดงฤทธิ์กับ
ใครๆ เลย มีแต่ความอ่อนน้อมอยู่เสมอ อยู่
กับหลวงพ่อดปากน้ำ ตลอดชีวิตไม่เคยออก